

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 12 oktober 2020
(OR. en)

11661/20

COEST 202
CFSP/PESC 825

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
av den:	12 oktober 2020
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	11660/20
Ärende:	Rådets slutsatser om Belarus

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om Belarus, som antogs vid mötet i rådet (utrikes frågor) den 12 oktober 2020.

Rådets slutsatser om Belarus

1. Rådet erinrar om sina tidigare slutsatser om Belarus och den senaste tidens uttalanden av den höga representanten på EU:s vägnar och beklagar djupt att det belarusiska folkets ihållande krav på respekt för deras grundläggande friheter och mänskliga rättigheter inte har hörsammats av de belarusiska myndigheterna.
2. Rådet förklarade att presidentvalet den 9 augusti varken var fritt eller rättvist. Trovärdiga rapporter från observatörer i Belarus visar att valprocessen inte levde upp till landets egen lagstiftning och internationella åtaganden. Aleksandr Lukasjenko saknar all demokratisk legitimitet. Det belarusiska folkets har ställt ett tydligt krav på nyval. Mot denna bakgrund stöder EU legitima krav på ett nytt fritt och rättvist presidentval i enlighet med internationella normer och med observatörer från OSSE/ODIHR.
3. Rådet upprepar sitt fulla stöd för Belarus suveränitet och oberoende. Rådet betonar det belarusiska folkets demokratiska rätt att välja sin president genom nya fria och rättvisa val, utan yttre inblandning. Endast ett upprätthållande av de mänskliga rättigheterna, demokratin och rättsstatsprincipen och genomförandet av fria och rättvisa val som respekterar det belarusiska folkets demokratiska vilja garanterar Belarus långsiktiga stabilitet och suveränitet.
4. EU uppmanar de belarusiska myndigheterna att försöka finna en fredlig och demokratisk lösning på krisen genom en inkluderande nationell dialog med samhället som helhet, och i synnerhet samordningsrådet. EU fortsätter att stödja förslaget från OSSE:s nuvarande och kommande ordförandeskap för att underlätta denna dialog. EU kommer att främja ett sådant tillvägagångssätt med deltagande av alla internationella aktörer och beklagar att Belarus, i egenskap av medlem i OSSE, inte visar intresse för detta erbjudande.

5. Rådet fördömer kraftfullt de belarusiska myndigheternas våld mot fredliga demonstranter, däribland ungdomar och kvinnor, och de många fallen av tortyr och sexuellt våld. Det uppmanar myndigheterna att omedelbart och villkorslöst frige alla godtyckligt frihetsberövade personer, inbegripet politiska fångar och medarbetare. Rådet uppmanar enträget de belarusiska myndigheterna att fullt ut utreda alla kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna och att upphöra med förföljelsen av personer verksamma i demokratirörelsen, oberoende medier och företrädare för det civila samhället, inbegripet medlemmarna av samordningsrådet, samt att säkerställa villkor som gör det möjligt för belarusiska medborgare att utöva sin rätt till åsikts-, yttrande- och mötesfrihet.
6. EU är fast beslutet att ta upp frågan om människorättssituationen i Belarus och mobilisera det internationella samfundet till stöd för det belarusiska folket, bland annat i FN:s råd för mänskliga rättigheter, OSSE och Europarådet. Rådet välkomnar antagandet av resolutionen om situationen för de mänskliga rättigheterna i Belarus vid den 45:e sessionen i FN:s råd för mänskliga rättigheter och uppmanar Belarus att genomföra den, att ge FN:s särskilda rapportör för Belarus fullt tillträde till landet och att samarbeta med FN:s andra särskilda rapportörer. EU beklagar Belarus bristande samarbete inom ramen för OSSE:s Moskvamekanism, som har fått i uppdrag att utreda kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna i Belarus.
7. Rådet införde sanktioner, bestående av reseförbud och frysning av tillgångar, mot personer som är ansvariga för oegentligheterna i samband med presidentvalet och de våldsamma ingripandena mot fredliga protester. Förteckningen över berörda personer kommer att ses över kontinuerligt. I linje med EU:s gradvisa tillvägagångssätt är EU berett att vidta ytterligare restriktiva åtgärder, bland annat mot enheter och högt uppsatta tjänstemän, inklusive Aleksandr Lukasjenko.

8. Mot bakgrund av utvecklingen beslutade rådet att se över EU:s förbindelser med Belarus. EU kommer att

- a) minska det bilaterala samarbetet med de belarusiska myndigheterna på central nivå och öka EU:s stöd till det belarusiska folket och civilsamhället, och utesluta institutioner som är ansvariga för kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna från detta samarbete,
- b) justera EU:s bilaterala ekonomiska bistånd till Belarus för att säkerställa att det gynnar befolkningen i stort, särskilt genom att i största möjliga utsträckning rikta om det från centrala myndigheter till icke-statliga, lokala och regionala aktörer, bland annat genom program för gränsöverskridande samarbete,
- c) fortsätta samarbetet med Belarus i frågor av intresse för EU och det belarusiska samhället,
- d) inom det östliga partnerskapets multilaterala ram, och med undantag för institutioner som är ansvariga för kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna, upprätthålla samarbetet med Belarus på icke-politisk nivå och intensifiera samarbetet med viktiga icke-statliga aktörer i Belarus.

Mot bakgrund av ovannämnda beslut kommer Europeiska investeringsbanken (EIB) att se över sin verksamhet i Belarus. EU:s medlemsstater kommer i enlighet därmed att samordna sina ståndpunkter även inom direktionen för Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD).

9. EU står bakom det belarusiska folket och har med omedelbar verkan ställt ytterligare ekonomiska resurser till förfogande för våldsoffer, civilsamhällesorganisationer och oberoende medier. EU arbetar med åtgärder för att ge ytterligare akut och medelfristigt stöd till det belarusiska civilsamhället, inbegripet ungdomar, personer i utsatta situationer och oberoende medier samt till den privata sektorn och hälso- och sjukvårdssektorn.

10. Rådet understryker att direkta personkontakter är mycket viktiga. Ingåendet av avtalet om förenklade viseringsförfaranden var ett viktigt steg i detta avseende. Belarusier kommer även framgent att erbjudas möjligheter att delta i europeiska utbytesprogram som Erasmus+ och Horisont Europa eller i initiativ inom ramen för det östliga partnerskapet. EU kommer att fortsätta att stödja det belarusiska universitet i exil – European Humanities University i Vilnius – och kommer att erbjuda fler stipendier och utbytesprogram.
11. Rådet understryker att säkerheten och det fysiska skyddet vid kärntekniska anläggningar är en nyckelprioritering för EU och förblir av stor betydelse för EU:s förbindelser med Belarus. Med hänvisning till Europeiska rådets slutsatser av den 12 december 2019 och 2 oktober 2020 uppmanar rådet enträget Belarus att följa högsta internationella miljö- och säkerhetsstandarder och att genomföra EU:s rekommendationer om stresstester utan dröjsmål. I detta avseende betonar rådet vikten av samarbete mellan Belarus och europeiska högnivågruppen för kärnsäkerhet och avfallshantering (ENSREG) vid stresstestarbetet, inbegripet en formell översyn och övervakning av det snabba genomförandet av Belarus nationella handlingsplan genom ENSREG:s försorg.
12. Rådet framhåller att EU är berett att avsevärt öka sitt politiska engagemang för, sektoriella samarbete med och ekonomiska bistånd till Belarus, om landets myndigheter respekterar principerna om demokrati, rättsstatlighet och mänskliga rättigheter och
- a) upphör med allt förtryck och alla brott mot de mänskliga rättigheterna, riktat mot personer verksamma i demokrati rörelsen, oberoende medier och företrädare för civilsamhället,
 - b) friger, återupprättar och ekonomiskt kompenserar politiska fångar,
 - c) erbjuder dem som befinner sig i politisk och påtvingad exil att återvända under säkra förhållanden,
 - d) främjar en seriös, trovärdig och inkluderande politisk process som leder till fria och rättvisa val som följs av OSSE/ODIHR,
 - e) garanterar respekten för de mänskliga rättigheterna, inbegripet åsikts-, yttrande-, informations-, mötes- och föreningsfrihet samt mediefrihet.

13. Rådet bekräftar att EU är berett att stödja en fredlig övergång till demokrati i Belarus. Vid en sådan övergång kommer EU, om den belarusiska regeringen så begär, att använda en rad olika instrument i linje med politiken för det östliga partnerskapet. Bland annat kommer det att övervägas att

- a) inleda förhandlingar om ett ramavtal mellan EU och Belarus,
- b) förstärka det sektoriella samarbetet och öka deltagandet i EU-program och samarbetet med EU:s byråer,
- c) lansera en övergripande plan för ekonomiskt stöd till ett demokratiskt Belarus som omfattar
 - betydande ekonomiskt och tekniskt bistånd för institutionella reformer och ekonomisk utveckling inom ramen för den fleråriga budgetramen,
 - återupptagna samtal om ytterligare reformer som behövs för att EU:s makroekonomiska bistånd ska bli möjligt, och
 - en betydande ökning av EIB:s och EBRD:s verksamhet.

EU skulle också stödja Belarus än mer vid en anslutning till Världshandelsorganisationen.

Rådet erinrar om att om omständigheterna så tillåter blir det inom ramen för det östliga partnerskapet efterhand möjligt att stärka samarbetet och göra ytterligare framsteg på området för viseringspolitik, till exempel genom att inleda en dialog om viseringsliberalisering, om möjligt förutsatt att ett effektivt genomförande av avtalen om viseringslättnader och återtagande samt en väl förvaltd och säker rörlighet fortsätter.

14. Rådet förblir imponerat av det belarusiska folkets uthållighet och deras engagemang för landets demokratiska framtid. Belarus folk förtjänar bättre, och deras krav på nya fria och rättvisa val bör besvaras positivt. Endast en inkluderande nationell dialog med hela samhället, särskilt samordningsrådet, kan leda till en fredlig och hållbar lösning på krisen. EU förväntar sig att samtliga partner till Belarus stöder denna dialog. EU stöder detta mål och står sida vid sida med det belarusiska folket.
-